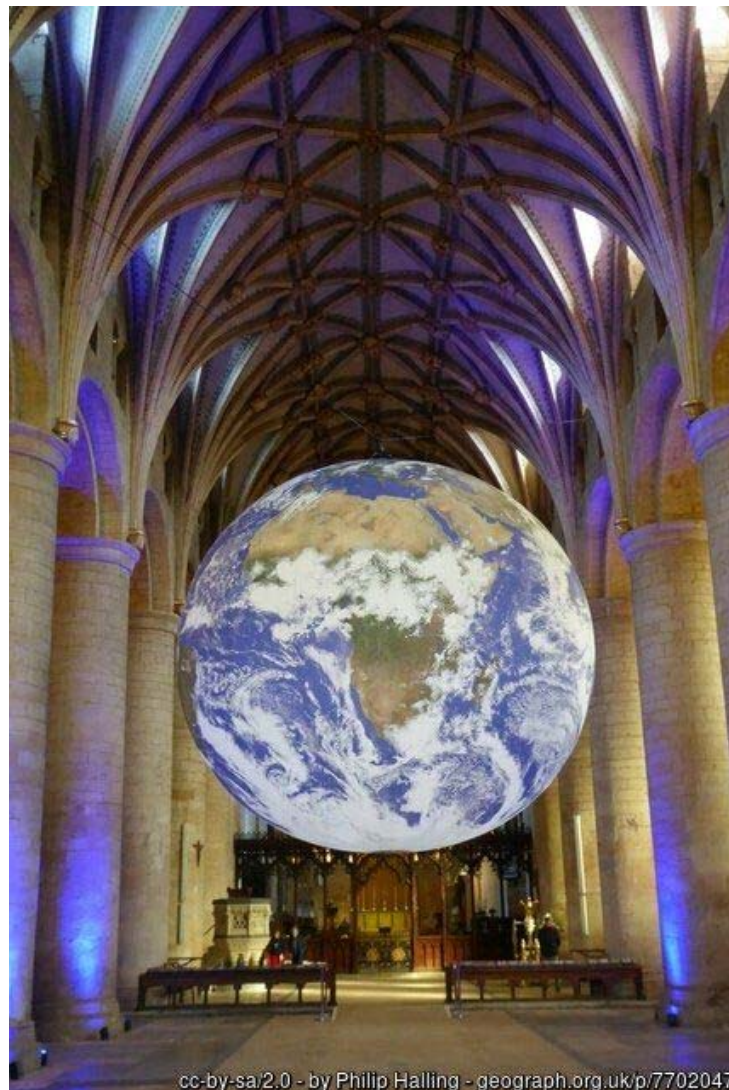

Aardeviering

Vasten

cc-by-sa/2.0 - by Philip Halling - geograph.org.uk/p/7702047

Orde van dienst

Opmerkingen

- Vanwege de tijd die de actieve deelname aan de rituelen kost, is deze viering geschikt voor maximaal 24 aanwezigen;
- We zitten in een kring rond een lage tafel waarop/waarbij de benodigdheden voor de rituelen en de agapemaaltijd klaarstaan;
- Gewoonlijk vraag ik enkele aanwezigen om gesproken tekst die afgedrukt staat in de Orde van dienst voor te lezen (lezingen, gedichten, etc); het is niet nodig dat de microfoon daarbij gebruikt wordt, omdat iedereen de tekst voor zich heeft;
- De Dankzegging aan de natuurlijke wereld lijkt erg lang, maar als de aanwezigen om beurten een stukje lezen voelt het niet als lang; daarnaast heb ik mijn overdenkingen kort gehouden;
- In deze viering werden de stenen vóór de rituelen aan iedereen uitgereikt; dat helpt degenen over de streep die anders wellicht aarzelen en niet meedoen;
- Om niet te dwingen, wordt bij het rouwritueel de mogelijkheid gegeven de steen neer te leggen zonder iets te zeggen;
- Eén steen ter beschikking hebben bij het dankritueel is voor veel aanwezigen weinig, vandaar de mogelijkheid een nieuwe steen te pakken voor wie nogmaals/meermaals dank wil betuigen;
- De agapèviering was met linzenwafels (glutenvrij) en dadelstroop om het 'brood' in te dopen; het voordeel daarvan vind ik dat het dan een eigenheid krijgt ten opzichte van Avondmaal of Eucharistie;
- De lezing is van de 5e zondag van jaar C van de Veertigdagentijd uit het gemeenschappelijk leesrooster;
- Het splitsen van de overweging in stukjes reflectie op logische plaatsen in de orde van dienst bevalt me heel goed;
- De viering zoals hier beschreven duurde net iets meer dan een uur;
- Tekst en muziek van de liederen heb ik in verband met copyright niet opgenomen; neem contact met me op via a.benschop@ziggo.nl voor toegang tot al het materiaal; zie ook www.wasti.nl.
- Op mijn eigen teksten rust geen copyright; ik vind het fijn als je mij en wasti.nl als bron vermeld als je ze gebruikt;
- De blauwe tekst 'voorgangertekst' of verduidelijking over het verloop van de viering; deze tekst stond niet op papier in de uitgereikte Orde van dienst

Benodigde materialen

- (Paas)Kaars en lucifers
- Schaal met wat zand of aarde
- Mand met gladde stenen
- Mand met ruwe stenen
- Schaal met linzen crackers - op 1 na al gebroken
- Schaaltje met dadelstroop
- Doek om linzen crackers en dadelstroop af te dekken
- Schaaltje met (bijna) geurloze basisolie, bijvoorbeeld amandelolie
- Flesje met zeer sterk geurende olie waarvan maar een paar druppels nodig zijn voor de geur, bijvoorbeeld Patchouli
- Doek om handen aan te kunnen afvegen na sprenkelen van de olie

INKEER

Muziek

Het Licht wordt ontstoken

OPENINGSLIED

Zegen deze vroege ochtend

Herman Verbeek, Liedboek van Aarde p.21, vers 1a, 2a, 2b, 3a

Melodie: Liedboek 2013 lied 801

BEGROETING

Ons samen-zijn dragen we op aan de Levende,
die de lucht is die ons beademt
die de grond is onder onze voeten,
die dag uit nacht tot leven wekt,
die door de eeuwen levensritme is,
die de adem van de zwaluw is,
het leven van de krokus,
de kracht van de rots,
de koelte van de bergbeek,
die het web van leven is.

Vertrouwen en geloof, troost en bemoediging,
wensen we elkaar toe,
in de liefde van de Levende die ons draagt,
van Jezus die ons inspireert,
van de Levensgeest die ons kracht geeft. Amen

VIA POSITIVA

LIED

Moge gij u welkom weten

Herman Verbeek, Liedboek van Aarde p.17

Melodie: Liedboek 2013 lied 801

DANKZEGGING AAN DE NATUURLIJKE WERELD

We danken de Haudenosaunee (spreek uit: Hoo – dee – noo – sjow – nie) volken, die in Noord-Amerika leven, dat ze de volgende dankzegging met ons delen. Zij beginnen en eindigen al hun bijeenkomsten ermee.

Elke dankzegging bezegelen we door een gladde steen in de schaal te leggen.

Kies zelf na welke dankzegging je de steen die door jouw handen verwarmd is, wilt neerleggen. Als je zelf liever niet opstaat, wil vast een ander je steen voor je neerleggen.

Als je meer dan eens een steen wilt neerleggen, pak dan gerust een nieuwe steen uit de mand.

Iemand gaat rond met de mand met gladde stenen.

Van tevoren is gevraagd aan de aanwezigen om op hun beurt een dankzegging hardop te lezen.

De Mensen

Vandaag zijn we bijeengekomen en we zien dat de cycli van het leven doorgaan. We hebben de plicht en verantwoordelijkheid gekregen om in evenwicht en harmonie met elkaar en alle levende wezens te leven. Dus nu brengen we onze gedachten samen als één terwijl we elkaar als mensen begroeten en bedanken. – Nu zijn onze gedachten één.

De Aarde-Moeder

We zijn allemaal vol dank jegens onze Moeder, de Aarde, want zij geeft ons alles wat we nodig hebben voor het leven. Ze ondersteunt onze voeten als we op haar lopen. Het geeft ons vreugde dat ze voor ons blijft zorgen zoals ze dat vanaf het begin der tijden heeft gedaan. Aan onze moeder sturen we onze groeten en onze dank. – Nu zijn onze gedachten één.

De Wateren

Wij danken alle wateren van de wereld voor het lessen van onze dorst en het geven van kracht. Water is leven. Wij kennen de kracht ervan in vele vormen – watervallen en regen, mist en beken, rivieren en oceanen. Eén van geest sturen wij onze groeten en onze dank aan de geest van Water. – Nu zijn onze gedachten één.

De Vissen

Wij richten onze gedachten op het hele vissenleven in het water. Zij kregen de opdracht om het water te reinigen en te zuiveren. Zij geven zichzelf ook aan ons als voedsel. Wij zijn dankbaar dat wij nog steeds zuiver water kunnen vinden. Dus wenden wij ons nu tot de vissen en sturen onze groeten en onze dank. – Nu zijn onze gedachten één.

De Planten

Nu wenden we ons tot de Planten. Zo ver het oog reikt, groeien de Planten, en verrichten vele wonderen. Ze onderhouden vele levensvormen. Eén van geest, geven we onze dank en kijken we ernaar uit om het Plantenleven nog vele generaties lang te zien voortbestaan. – Nu zijn onze gedachten één.

De Voedselplanten

Eén van geest eren en danken we alle Voedselplanten die we uit de tuin oogsten. Sinds het begin der tijden hebben de granen, groenten, bonen en bessen de mensen geholpen te overleven. Veel andere levende wezens putten er ook kracht uit. We beschouwen alle Voedselplanten tezamen en sturen ze onze groeten en onze dank. – Nu zijn onze gedachten één.

De Medicijnplanten

Nu wenden we ons tot alle Medicijnplanten van de wereld. Vanaf het begin kregen ze de opdracht om ziektes weg te nemen. Ze staan altijd klaar om ons te genezen. We zijn blij dat er nog steeds een paar speciale mensen onder ons zijn die zich herinneren hoe ze deze planten kunnen gebruiken om te genezen. Eén van geest sturen we onze groeten en onze dank aan de Medicijnplanten en aan de bewaarders van de Medicijnkennis. – Nu zijn onze gedachten één.

De Dieren

We verzamelen onze gedachten om onze groeten en onze dank te sturen naar al het dierenleven in de wereld. Ze hebben ons als mensen veel te leren. We voelen ons vereerd wanneer ze hun leven geven zodat we hun lichamen als voedsel voor onze mensen kunnen gebruiken. We zien ze in de buurt van onze huizen en in de diepe bossen. We zijn blij dat ze er nog zijn en we bidden dat dit altijd zo zal zijn. – Nu zijn onze gedachten één.

De Bomen

We richten onze gedachten nu op de bomen. De aarde heeft veel families van bomen die hun eigen opdrachten en gebruiken hebben. Sommige bieden ons beschutting en schaduw, andere fruit, schoonheid en andere nuttige dingen. Veel mensen in de wereld gebruiken een boom als symbool van vrede en kracht. Eén van geest sturen we onze groeten en onze dank aan het Bomenleven. – Nu zijn onze gedachten één.

De Vogels

We brengen onze gedachten eensgezind samen en danken alle vogels die over onze hoofden bewegen en vliegen. De Schepper gaf ze prachtige liederen. Elke dag herinneren ze ons eraan om van het leven te genieten en het te waarderen. Aan alle vogels – van de kleinste tot de grootste – sturen we onze vreugdevolle groeten en onze dank. – Nu zijn onze gedachten één.

De Vier Winden

We zijn allemaal dankbaar aan de krachten die we kennen als de Vier Winden. We horen hun stemmen in de bewegende lucht terwijl ze ons verfrissen en de lucht die we inademen zuiveren. Ze brengen ons de wisseling van de seizoenen. Vanuit de vier windrichtingen komen ze, brengen ons berichten en geven ons kracht. Eén van geest sturen we onze groeten en onze dank aan de Vier Winden. – Nu zijn onze gedachten één.

De Donderaars

Nu keren we ons naar het westen waar onze grootvaders, de Donderaars, leven. Met bliksem en donderende stemmen brengen ze het water dat het leven vernieuwt met zich mee. We zijn dankbaar dat ze slechte geesten beletten bovengronds te komen. We brengen onze gedachten eensgezind samen om onze groeten en onze dank te sturen naar onze grootvaders, de Donderaars. – Nu zijn onze gedachten één.

De Zon

Wij sturen nu onze groeten en onze dank aan onze oudste Broeder, de Zon. Elke dag reist hij zonder falen door de lucht van oost naar west, en brengt het licht van een nieuwe dag. Hij is de bron van alle vuren van het leven. Eén van geest sturen wij onze groeten en onze dank aan onze Broeder, de Zon. –
Nu zijn onze gedachten één.

Grootmoeder Maan

We bundelen onze gedachten om onze oudste Grootmoeder, de Maan, te bedanken, die de nachtelijke hemel verlicht. Zij is de leider van vrouwen over de hele wereld en zij bestuurt de beweging van de oceaantijden. Aan haar veranderende gezicht meten we de tijd en het is de Maan die waakt over de komst van kinderen hier op Aarde. Eén van geest sturen we onze groeten en onze dank aan onze Grootmoeder, de Maan. –
Nu zijn onze gedachten één.

De Sterren

We bieden onze dank aan aan de sterren die als juwelen over de hemel verspreid zijn. We zien ze 's nachts, de maan helpen de duisternis te verlichten en dauw brengen naar de tuinen en groeiende dingen. Als we 's nachts reizen, leiden ze ons naar huis. We voegen onze gedachten samen en eensgezind sturen we onze groeten en onze dank aan de sterren. –
Nu zijn onze gedachten één.

De Hoeders van de Wijsheid

We verzamelen onze gedachten om de Hoeders van de Wijsheid te aanschouwen, die de mensen door de eeuwen heen zijn komen helpen. Wanneer we vergeten hoe we in harmonie moeten leven, herinneren ze ons hoe we zijn onderricht om te leven. Eén van geest sturen we onze groeten en onze dank aan deze zorgzame leraren. – Nu zijn onze gedachten één.

De Schepper

Nu richten we onze gedachten op de Schepper, Shonkwaia'tîson, en sturen onze groeten en onze dank voor alle geschenken van de Schepping. Alles wat we nodig hebben om een goed leven te leiden, is hier op deze Moeder Aarde. Voor alle liefde die om ons heen is, verzamelen we onze gedachten eensgezind en sturen onze beste woorden van groeten en dank aan de Schepper. –
Nu zijn onze gedachten één.

We zijn aangekomen waar we onze woorden eindigen. Van alle dingen die we hebben genoemd, is het niet onze bedoeling om iets weg te laten. Als er iets is vergeten, laten we het aan ieder over om op hun eigen manier hun groeten en dank te sturen. – En nu zijn onze gedachten één.

LIED

Wij groeten allen alle dag

Herman Verbeek, Liedboek van Aarde p. 259

Aangepaste versie van 'Hij groette' naar 'Wij groeten'

Melodie: eigen melodie

VIA NEGATIVA

LEZING

Jesaja 58, 1-5

vrije vertaling gebaseerd op
de Naardense Bijbel, NBV21 en Willibrord95

¹Roep luidkeels, houd je niet in,
verhef je stem als een ramshoorn!
Maak aan mijn gemeente hun misdaden bekend,
aan de mensheid hun zonden.

²Mij
zoeken ze wel dag aan dag,
en in kennis van mijn wegen
hebben ze behagen;
alsof ze een volk waren
dat gerechtigheid heeft gedaan
en ze het recht van hun God nooit hebben verlaten
vragen ze mij
om rechtsuitspraken te hunner rechtvaardiging,
en verlangen ze naar de gunst van de Levende.

³"Waarom hebben wij gevast en zag u het niet,
kwelden wij onze lijf-en-leden
en wist u het niet?"

Zie op een dag dat ge vast
zoekt ge nog uw voordeel,
beult ge al uw arbeiders af.

⁴Zie, terwijl ge vast,
betwist ge het recht van de arme,
houdt ge vast aan uw eigen gelijk
en doet anderen geweld aan.

Zie, bij een vasten als dit
dringt uw stem niet in den hoge door.

⁵Zou dit het vasten zijn dat ik verkies?
Is dat een dag van onthouding:
dat iemand het hoofd buigt als een riet
en zich met een rouwkleed neerlegt in het stof?

Wil je dáárvoor een vasten uitroepen,
een dag die de Levende welgevallig is?

LIED

Hoeveel draagkracht heeft de aarde?
René van Loenen, Klimaatbrevier p.87
Melodie: eigen melodie

OVERDENKING

Jesaja 58 staat op het protestantse leesrooster voor vandaag.
Een lezing over vasten in – zoals de rooms-katholieken het
noemen – de Vastentijd.
De protestantse kerken kennen geen traditie van verplicht vasten.
Dus waarom een lezing erover?
Wat we net gelezen hebben,
heeft kritiek op een vorm van vasten
die de schijn ophoudt.
De gelovigen vasten volgens de voorschriften
en overtuigen zichzelf
dat ze daarmee God gunstig stemmen,
zelfs dat God hen een stempel van rechtvaardigheid zal geven.

Het vervolg, dat we straks zullen lezen,
gaat over welke vorm vasten dan wel zou moeten hebben.

Ik kom niet uit een traditie
waarin volgens bepaalde regels gevestigd wordt.
En toch resoneert bij mij de kritiek in wat we net gelezen hebben.

Het is kritiek op gedachten en gevoelens,
waaraan niet echt dóen verbonden is.

Zoals in voorbeden stilstaan bij het leed in en van de wereld
en vervolgens over gaan tot de orde van de dag.
Of zoals hopen op het Koninkrijk van God
en tegelijkertijd geloven dat we als mensen
zulke grote doelen als eerlijke verhoudingen en
klimaatrechtvaardigheid
niet tot stand kunnen brengen.

Het is in onze tijd ook kritiek op niet willen zien
wat je rol is in het grote plaatje
of dat bagatelliseren.

Een tijdje geleden vulde ik weer eens op internet
een vragenlijstje in over mijn ecologische voetafdruk.
Die viel nogal mee,
toldat erbij gerekend werd
wat het betekent dat ik eenvoudigweg in Nederland leef.

Door op deze plaats in de wereld te leven,
in deze maatschappij
zijn we ongewild medeplichtig aan
allerlei misstanden.
Dat is iets wat we steeds meer gaan inzien.

Het is een medeplichtigheid
die vooral bestaat uit doorgaan met Business as Usual,
uit niets veranderen, uit niet protesteren.

En daarmee doen we wat Jesaja zegt.
Met onze economie en onze welvaart
beulen we arbeiders in lagelonenlanden af,
betwisten we het recht van de arme
en wie geen stem heeft, zoals de dieren,
houden we vast aan ons eigen gelijk
en doen we anderen – inclusief de aarde en de meer-dan-
menselijke natuur – geweld aan.

Het is makkelijk om de verantwoordelijkheid daarvoor af te schuiven,
want we hebben er toch geen directe invloed op?
We kunnen bidden
dat het anders zal worden
en overgaan tot de orde van de dag.

Maar dát is niet het vasten dat de Levende welgevallig is.
De bijbelse boodschap is een stuk radicaler
dan we misschien het liefst willen geloven.

Moeten we die gebeden dan maar laten zitten?
Mogen we dan geen pijn voelen voor de wereld
en die uitspreken?
Terwijl er zoveel is dat ons zeer doet?
Moeten we onszelf dan maar in slaap sussen
door de natuurlijke wereld dank te zeggen
– zoals we zojuist gedaan hebben –
en het gevaar lopen dat dit neigt naar sentimentaliteit?

Zo is het zeker niet.
In de Via Positiva roepen we dankbaarheid op
als een voedende basis,
die ons draagt als we in de Via Negativa
in alle eerlijkheid onze pijn erkennen.

Onze pijn voor de wereld echt toelaten
is niet hetzelfde als het uitspreken
en daarmee achter ons laten
om over te kunnen gaan tot de orde van de dag.

Het is in alle eerlijkheid onze pijn erkennen.
En weten van onze medeplichtigheid
aan de oorzaken van die pijn,
ook als die medeplichtigheid ongewild is.

Joanna Macy noemt pijn erkennen
“Onze pijn voor de wereld eren”.
Pijn eren doe je door het te uiten,
door ernaar te luisteren,
door het te waarderen.

Daardoor laat je het niet achter je,
maar laat je jezelf weten
dat die gevoelens er mogen zijn,
zodat ze je niet verlammen,
maar je juist vastberaden maken
om een rol te gaan spelen in verandering.

ROUWRITUEEL

Je krijgt een ruwe steen om mee te bouwen aan het altaar.
Voel je vrij om, terwijl je de steen neerlegt
– als je dat wilt – onder woorden te brengen
waarover je rouwt door te zeggen: *Mijn pijn is om...*
We bezegelen het leggen van de steen – of de pijn hardop is
uitgesproken of niet – door te antwoorden met:
Mijn hart wordt bewogen.

Iemand gaat rond met de mand met ruwe stenen.

LIED (herhalen)

Taizé

$\text{♩} = 100$ Blijf bij mij en waak hier met mij.

Wa - kend en bid - dend,

wa - kend en bid - dend.

VIA CREATIVA

AGAPÈMAALTIJD

Als gemeenschap bieden we een veilige plek
om te uiten wat ons op het hart ligt
en dat bevestigen we in de Via Creativa
door elkaar voedsel aan te reiken
en zo zichtbaar te maken
dat we met elkaar verbonden zijn
in onze dankbaarheid én onze pijn.

Zo verbreden en versterken we onze basis,
zo scheppen we de mogelijkheid
om in de Via Transformativa
de weg op te gaan van verandering
in denken én in doen.

LIED

Maaltijd van vreugde, Couplet 1
Marijke de Bruijne, Eva's lied 15
Melodie: eigen melodie (Eileen Silcocks)

Bidden wij naar het gebed dat Jezus ons geleerd heeft een gebed
voor deze tijd.

Onze Broze Aarde
die zich onder het universum uitstrekt,
laat uw Bestaan ons heilig worden,
laat ons U zien als een koninkrijk,
laat ons goed voor U zorgen,
voor Uw oppervlak
als ook Uw diepten.
U geeft ons elke dag
ons dagelijks licht, getemperd water,
fotosynthese en brood.
Vergeef ons alleen
indien we ons bekeren van onze zonden
tegen U en tegen elkaar.
Leid ons in de verzoeking
om U boven alles lief te hebben
U te verlossen van alle ontering.
Want U behoort dit punt in het heelal
en zijn kracht, zijn overvloed
en zijn heerlijk evenwicht tot
in de oneindigheid. Amen.

(Naar Antjie Krog, Broze aarde. Een mis voor het universum.)

LIED

Maaltijd van vreugde, Couplet 2

INZAMELING VAN DE GAVEN

LIED

Maaltijd van vreugde, Couplet 4

WE DELEN LINZEBROOD EN DADELSTROOP

(Glutenvrij)

Nu deel het linzebrood en eet.
Dat gij het delen dag aan dag
uw levensarbeid weet.

Nu reik de kom ook aan
van hand tot hand. Moge de stroop
als bloed doorheen u gaan.

Gedenk die dit u geeft,
dat brood en stroop van aarde zijn,
dat leven uit haar leeft.

Dat eerbied ons beveelt
te buigen voor de aardeschoot
die alle leven deelt.

Mag zo de maaltijd zijn:
wat wordt gevierd, het wordt gedaan.
Zo deelgenoten zijn.

(Naar Herman Verbeek, *Liedboek van aarde*)

De voorganger breekt het linzenbrood dat nog niet gebroken is

De schaal met linzebrood wordt doorgegeven.
Pak een stukje en bied het aan aan degene links naast je. Daarna
geef je de schaal naar rechts door.
Het kommetje met dadelstroop gaat erna van hand tot hand om je
linzebrood in te dopen en te eten.

LIED

Maaltijd van vreugde, Couplet 5

VIA TRANSFORMATIVA

LEZING

Jesaja 58, 6-12

vrije vertaling gebaseerd op
de Naardense Bijbel, NBV21 en Willibrord95

⁶Is niet dit het vasten dat ik verkies:
Misdadige ketenen losmaken
banden die onderwerpen ontbinden,
de onderdrukten hun vrijheid hergeven,
en dat ge alles wat neerdrukt wegneemt?

⁷Is het niet:
je brood delen met de hongerlijder
en dat je gebogenen, zwervers,
laat komen in je huis?
Dat je de naakten kleedt,
je bekommert om alles waarmee je lijf verbonden is?

⁸Dan zal je licht als de dageraad doorbreken,
een nieuwe huid zal spoedig
je wonden bedekken;
je rechtvaardiging
zal voor je uit gaan,
de glorie van de Levende zal je in de rug steunen.

⁹Dán roep je en geeft de Levende antwoord,
huil je om hulp en zegt Zhij: hier ben ik!
Als je maar uit je midden wegdoet het juk van de onderdrukking,
de uitgestoken wijsvinger
en het vasthouden aan je eigen gelijk,
¹⁰als je maar wat je voor jezelf verlangt,
aanreikt aan de hongerige
en de neergebogene verzadigt;
dan zal je licht in het duister schijnen,
je nacht zal zijn als de middagzon.

¹¹De Levende zal je voortdurend geleiden,
in dorre vlakten je verkwikken
en je lijf versterken;
worden zul je als een bevloaide tuin,
als een bron
die nooit teleurstelt als men om water komt.

¹²Herbouwen zullen jij en je medestanders
op de puinhopen die voor altijd leken,
de basis van het leven dat doorgegeven wordt
herstel je weer.

Dan zal men je noemen en aanspreken:
die het gebrokene herstelt,
die de ommekeer sterkt,
die nieuwe wegen toont.

OVERDENKING

Over wat het echte vasten is,
laat de tekst van Jesaja geen twijfel.
En iedereen kan het naar onze tijd vertalen.

Maar het is zoveel,
wat er genoemd wordt,
en in onze werkelijkheid
lijkt er ook geen beginnen aan
om alle ongerechtigheid
aan te pakken.

Is het dan niet genoeg
om om te kijken naar de mensen om je heen
en om privé keuzes te maken
die anderen, de aarde
en de meer-dan-menselijke natuur geen kwaad doen?
Het belang daarvan ontken ik zeker niet.

Maar ik moet denken aan wat
een oud-collega eens tegen me zei:
Aardige mensen zijn er genoeg,
goede mensen hebben we nodig.
En op het punt in de geschiedenis
waar we nu staan,
doen aardige mensen
in de privésfeer wat hun goeddunkt.
Maar er is meer nodig, veel meer.

En nee, natuurlijk kun je niet álle misstanden aanpakken.
Veel grote veranderingen kwamen er
doordat er mensen waren die zich er geheel op toelagden.

Het Vrouwenkiesrecht met de Suffragettes,
afschaffing van de apartheid met Mandela,
burgerrechten voor mensen van kleur door Rosa Parks en Martin
Luther King.

Wat zijn jouw interesses,
waar krijg je energie van?
Kijk wat jouw gaven zijn,
jouw talenten
om in te zetten.

En ontdek voor jezelf waar je hart naar uitgaat,
en welk visioen daarbij hoort,
waar je op hoopt.

Durf te hopen,
koester in je hart de mogelijkheid dat het anders kan,
gebruik je fantasie om je het te verbeelden.

Wens het goede niet alleen,
maak dat je het ook van plan bent.
En je hoeft geen Rosa Parks of Martin Luther King te worden,
maar zoek bondgenoten,
een gemeenschap met wie je je visioen deelt.
Je zult misschien verbaasd staan
dat je zeker niet de enige bent.

En misschien heb je al zo'n visioen
waarvoor je je inzet.
Vergeet niet jezelf en je visioen te voeden,
laat jezelf telkens weer inspireren
door wat en wie er op je pad komt,
medestanders, bezielende bijeenkomsten,
een mooi bericht of een ondersteunend boek.
En vertel er over, laat het zien,
wees niet bang voor moeilijke reacties,
neem anderen mee in je enthousiasme.

Hoop, actieve hoop,
is niet bij voorbaat het gevoel dat dingen beter gaan worden.
Het is de overtuiging dat het zinvol is
te werken aan waar je op hoopt.
Of zoals ik Matthew Fox laatst hoorde zeggen:
Hoop is een werkwoord met de mouwen opgestroopt.

En Jesaja belooft dat de Levende er bij zal zijn
als je je mouwen opstroopt.
In welke vorm je de Levende ook ervaart,
als de Aarde-Moeder,
in de vissen, de vogels, de dieren,
in de mensen, onze voorouders en wie na ons komen,
in de planten en de bomen,
als de geest van de wateren en de winden,
als het dondert,
in de zon, de maan en de sterren,
of als de Schepper.
De Levende zal erbij zijn.

En jij, je zult genoemd worden
die het gebrokene herstelt,
die de ommekeer sterkt,
die nieuwe wegen toont.

LIED

Dat jij uw wegen wijdt

Herman Verbeek, Liedboek van Aarde p. 472

Melodie: Liedboek 1973, lied 416, met aanpassing: van iedere 2^e regel is de laatste noot gesplitst

GEUROFFER

We besprenkelen het altaar met geurige olie
om zo een offer te brengen.

Een offer vanuit ons samen-zijn,
waarin onze pijn en onze dankbaarheid
samen komen,
waarmee we aan de Levende opdragen
 wie het gebrokene herstelt,
 wie de ommekeer sterkt,
 wie nieuwe wegen toont.

De voorganger besprenkelt het altaar met de geurige olie.

RITUEEL VAN TRANSFORMATIE

Terwijl we het volgende lied steeds herhalend zingen mag je een
steentje van het altaar pakken
om mee naar huis te nemen
en jouw hoop en visioen te voeden.

LIED (HERHALEN)

Blijf niet staren op wat vroeger was

Huub Oosterhuis, Liedboek 2013, lied 809

3^e regel vervangen door “Weet het, we gaan iets nieuws beginnen”

Melodie: eigen melodie

ZEGENBEDE

*We zijn aan het einde gekomen van deze viering.
Laten we vanhier gaan met de zegen van de Levende.*

*De Levende – het pad waarop jij loopt –
zij vóór u om u de weg te wijzen.
De Levende – de lucht die jij ademt –
zij achter u om u in de rug te sterken.
De Levende – de wezens van de aarde –
zij naast u als een goede vriendin.
De Levende – de aarde ons levensweb –
zij om u heen als een beschermende mantel.
De Levende zij in u als liefde en vrede.*

ZEGENLIED

Wees gezegend in uw ingaan

Herman Verbeek, Liedboek van Aarde p.638

Melodie: Liedboek 2013 lied 801

MUZIEK